

Chankowski, Stanisław

Nabytki Archiwum PAN w 1977 roku

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 23/3-4, 741-744

1978

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisław Chankowski
(Warszawa)

NABYTKI ARCHIWUM PAN W 1977 ROKU

Ponizej podaję kolejną informację o materiałach pochodzenia prywatnego z zakresu historii nauki i techniki, które napłynęły w 1977 r. do Archiwum PAN w Warszawie oraz do jego Oddziałów w Krakowie, Poznaniu i Zabrzu¹.

ARCHIWUM PAN W WARSZAWIE

Materiały profesora Uniw. Warszawskiego, członka rzecz. PAN, Włodzimierza Antoniewicza (1893—1973), z zakresu archeologii i etnografii. Są to prace i artykuły, teksty i konspekty wykładów oraz notatki seminaryjne, a także bogate materiały warsztatowe, zwłaszcza dokumentacja opisowa i fotograficzna wykopalisk oraz dzieł sztuki średniowiecznej. W dziedzinie etnografii materiały do wydawnictwa *Pasterstwo Tatr i Podhala*, w tym obszerna dokumentacja dotycząca kultury ludowej tego regionu, tylko częściowo wyzyskana w tym wydawnictwie (m.in. ponad 3,5 tys. fotografii, w większości opisanych na kartach dokumentacyjnych). Ponadto materiały warsztatowe związane z kulturą i sztuką ludów afrykańskich oraz cykl wykładów z tego zakresu. Recenzje i oceny dorobku naukowego pracowników naukowych, teksty wystąpień, materiały działalności organizacyjnej (m.in. sprawozdania z akcji pomocy dla profesorów uczelni warszawskich po powstaniu 1944 r. — na terenie Milanówka), korespondencja naukowa, dokumenty osobiste oraz prace i materiały innych autorów, w tym korespondencja Franciszka Pika-Mirandoli (ok. 4,10 mb, sygn. III-222).

— profesora Uniw. Warszawskiego, Witolda Jabłońskiego (1901—1957), z zakresu sinologii. Są to prace i artykuły (m.in. nie publikowane), tłumaczenia na język francuski 3 kronik historycznych i fragmenty innych przekładów, projekt nowej transkrypcji pisma chińskiego na język polski, uwagi teoretyczne na temat przekładów. W materiałach warsztatowych m.in. kartoteki słownikowe, źródeł historycznych, przysłów chińskich, zestawienia bibliograficzne, materiały do etnografii Chin i zbiór fotografii. Ponadto recenzje prac obcych, konspekty wykładów, materiały dotyczące działalności organizacyjno-naukowej i wydawniczej, korespondencja, notatki ze studiów w Paryżu, diariusze i wspomnienia z podróży do Chin i innych krajów przed i po II Wojnie Światowej, wspomnienia o W. Jabłońskim (ok. 2,70 mb., sygn. III-223).

¹ Przy opracowaniu powyższych informacji autor wykorzystał m.in. notaty przygotowane do nowego wydania *Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN* (dodatek z danymi za r. 1977 — w druku) przez mgr Hannę Dymnicką-Wołoszyńską i mgr Jana Andrzeja Igielskiego.

— docenta w Zakładzie Doświadczalnym PAN w Jastrzębcu, Wandy Kłoso-wicz (1912—1976), z zakresu zootechniki. Są to materiały z doświadczeń w zakresie hodowli drobiu, notatki, zestawienia statystyczne, sprawozdania dla Instytutu Zootechniki i korespondencja urzędowa (ok. 2,10 mb, sygn. III-224).

— byłego ministra zdrowia, dra Jerzego Sztachelskiego (1911—1975), dotyczące historii organizacji służby zdrowia w Polsce Ludowej. Są to artykuły, referaty, wykłady i przemówienia na temat zadań, osiągnięć i spraw organizacyjnych służby zdrowia, akademii medycznych w Polsce oraz medycyny i służby zdrowia w Związku Radzieckim. Materiały warsztatowe odnoszą się do działalności służby zdrowia w Polsce Ludowej, nauki (m.in. uczonych z zakresu medycyny), szkolnictwa medycznego, zwalczania chorób społecznych oraz medycyny i służby zdrowia w innych krajach, współpracy międzynarodowej w dziedzinie ochrony zdrowia. Nieliczne materiały o J. Sztachelskim oraz załączone druki, głównie roczniki jubileuszowe akademii medycznych (ok. 1,50 mb., 151 jedn. inwentarz, sygn. III-225)².

— em. profesora Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN, Adama Wolffa, z zakresu historii, archiwistyki i edytorstwa źródeł. Znajdują się tu prace, artykuły, referaty i materiały warsztatowe dotyczące samorządu Starej Warszawy, dziejów Mazowsza oraz żup krakowskich. Ponadto wykłady własne i prof. Kazimierza Konarskiego, materiały dotyczące zniszczonych podczas wojny zespołów archiwalnych oraz zagadnień edytorstwa źródeł, papiery związane z udziałem w sesjach i konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych oraz inne odnoszące się do działalności organizacyjno-naukowej, udziału w wydawnictwach i przedsięwzięciach zbiorowych („Encyklopedia Warszawy”, prace nad słownikiem historyczno-geograficznym), działalności społecznej, m.in. w Polskim Związku Żeglarskim; dokumenty osobiste (ok. 0,75 mb., sygn. III-226).

Ponadto pozyskano materiały dodatkowe do posiadanych już wcześniej:

— profesora Politechniki Gdańskiej, członka czynnego PAU, Maksymiliana Tytusa Hubera, z zakresu mechaniki — prace przeznaczone do reedycji przez działającą przy Wydziale IV PAN Komisję do opracowania monografii i wydania prac tego uczonego (ok. 0,20 mb., sygn. III-30).

— docenta Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, Rudolfa Krzywca, pracę pt. *Dysertacja o treści i celach studiów dla pedagogów — plastyków* (Wrocław 1977), nakładem autora, maszynopis powielany (ok. 0,01 mb., sygn. 111).

— profesora Uniw. Warszawskiego, dyrektora Instytutu Historii PAN, członka rzecz. PAN Tadeusza Manteuffla (1902—1970), kilka opublikowanych pośmiertnie artykułów (ok. 0,02 mb., sygn. III-192).

ARCHIWUM PAN — ODDZIAŁ W KRAKOWIE

Materiały dra Eugeniusza Panowa (1890—1958) z zakresu geologii. Są to fragmenty artykułów, materiały warsztatowe, orzeczenia

² O działalności Jerzego Sztachelskiego pisze w niniejszym numerze prof. med. Tadeusz Kielanowski w swej autobiografii; ponadto zob. artykuł prof. med. Ksawerego Rowińskiego.

geologiczne i mapy. Nadto korespondencja, materiały biograficzne i rodzinne (ok. 0,15 mb., sygn. K. III-45).

ARCHIWUM PAN — ODDZIAŁ W POZNANIU

Materiały profesora Uniw. im. A. Mickiewicza, Romana Pollaka (1886—1972), z zakresu historii literatury. Zawierają one zarówno prace R. Pollaka, jak i teksty pisarzy przygotowane do edycji, głównie z literatury staropolskiej. Tychże zagadnień dotyczą też obfite materiały warsztatowe (zwłaszcza odpisy z różnych bibliotek) oraz korespondencja wydawnicza, a także teksty wykładów i referatów. Znajduje się tu też m.in. odczyt dla wykładowców Kursów Akademickich w Częstochowie 24 XII 1944 r. i wykład pt. *Scyentyzm polski na tle zachodnio-europejskim*. Ponadto polemiki z innymi uczonymi, recenzje i oceny dorobku naukowego, materiały do historii bibliotek polskich (Gdańskiej, Kórnickiej). Wśród materiałów z zakresu działalności dydaktycznej m.in. wypowiedzi dotyczące teorii dydaktyki uniwersyteckiej (sprzed 1939 r.) i teorii pracy naukowej — jedynie częściowo wykorzystane w publikacjach, a także nieco materiałów dotyczących Tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich. Ponadto papiery dotyczące szkolnictwa polskiego w zaborze pruskim przed I Wojną Światową oraz działalności R. Pollaka we Włoszech, zwłaszcza w zakresie polsko-włoskich stosunków kulturalnych w przeszłości i w okresie jego pobytu w tym kraju, a także materiały do wspomnień o prof. Stanisławie Pigoni (ok. 2,50 mb., sygn. P. III-63).

Nadto materiały dodatkowe:

— profesora Uniw. Warszawskiego i Uniw. Wrocławskiego, Stanisława Helsztyńskiego (filologia polska i angielska), prace i artykuły, recenzje prac S. Helsztyńskiego materiały związane z S. Przybyszewskim, korespondencja wydawnicza i prywatna, fotografie oraz prace obce, a takżeteczka poloników z prasy zachodniej (ok. 0,40 mb., sygn. P. III-52).

— profesora Uniw. im. A. Mickiewicza, Karola Zaleskiego (1890—1969), z zakresu botaniki. Są to przede wszystkim materiały z okresu jego studiów w Akademii Rolniczej w Dublinach (1909—1913); notatki z wykładów kilku profesorów oraz z ćwiczeń, świadectwa udziału w życiu studenckim, statuty towarzystw rolniczych, ulotki, prospekty i katalogi maszyn rolniczych, egzemplarze czasopism fachowych. Ponadto materiały z okresu studiów w seminarium duchownym w Krakowie (1913—1941), głównie notatki z wykładów (ok. 0,10 mb., sygn. P. III-55).

— profesora Uniw. im. A. Mickiewicza, Augusta Zierhoffer (1893—1969), z zakresu geografii — tekst i materiały do opracowania pt. *Australia z Tasmanią* do V t. *Geografii powszechnej*, korespondencja naukowa, bibliografia prac, dokumenty osobiste, dyplomy, wspomnienia pośmiertne o A. Zierhofferze (ok. 0,40 mb., sygn. P. III-49).

Nadto dalszy fragment depozytu prof. Kazimierza Śląskiego (historia) — ok. 0,30 mb).

ARCHIWUM PAN — ODDZIAŁ W ZABRZU

Materiały profesora Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, członka rzecz. PAN, Bolesława Świętochowskiego (1895—1975), z za-

kresu nauk rolniczych, w szczególności produkcji roślinnej i gleboznawstwa. Zagadnień tych dotyczą prace (w tym nie publikowane), teksty wystąpień i referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz materiały warsztatowe, a także ekspertyza odnosząca się do terenów Żuław Gdańskich z 1948 r. i wcześniejsza — dla Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przed 1939 r. Historii nauki dotyczy niewielkie opracowanie pt. *Michał Oczapowski i jego zasługi dla rozwoju nauk rolniczych* oraz przemówienie zawierające wspomnienia o początkach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Ponadto recenzje i opinie o dorobku naukowym innych osób, materiały z podróży naukowej do Chin w r. 1958 (ok. 0,30 mb., sygn. Z. III-5).

Nadto materiały dodatkowe do spuścizny profesora Akademii Górniczej w Krakowie, Antoniego Schimitzka (1868—1959), z zakresu historii górnictwa (ok. 0,20 mb., sygn. tymcz. Z. III-6).